

فلسفه و منطق

- ۱- گزینه «۴» - این مثلث اشاره به مصداق و فرد مفهوم مثلث دارد. مفهوم به معنای فهمیده شد است. درک انسان از معانی اشیاء است. به اجزاء عقلی یک تصور مفهوم می‌گویند، پس:
- مفهوم ← تصور ← معنای ذهنی و عقلی ← اجزاء عقلی یک تصور ← درک و فهم معانی اشیاء ← معنای عقلی، همگی الفاظی مترادف‌اند که ممکن است به جای یکدیگر به کار روند. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱»، «۲» و «۳» همگی مترادف با مفهوم هستند. (لطفی) (پایه دهم - درس سوم - مفهوم و مصداق - صفحه ۲۰)
- ۲- گزینه «۳» - مفهوم کلی مفهومی است که قابلیت انطباق بر بیش از یک مصداق و فرد را دارد خواه این موارد واقعی و خارج از ذهن انسان باشند خواه از موارد فرضی ذهنی باشند مانند: میز - صندلی - دیو - غول و ...
- نسبت نماز و واجب مانند نسبت میوه و شیرین من‌وجه است. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱»: هر دو قسمت گزینه نادرست است زیرا عبارت قسمت اول در مورد مفهوم کلی درست است و قسمت دوم گزینه نسبت انسان و مسلمان عموم و خصوص مطلق است.
- گزینه «۲»: قسمت دوم گزینه نادرست است.
- گزینه «۴»: قسمت اول گزینه یک عبارت درست در مورد مفهوم کلی است در حالی که سوال عبارت غلط را خواسته است.
- (لطفی) (پایه دهم - درس سوم - مفهوم و مصداق - مفهوم جزئی و کلی - صفحه ۲۰ و ۲۱)
- ۳- گزینه «۳» - در مورد مفهوم جزئی و مفهوم کلی در منطق مناقشه بسیار است و آنچه که برای کنکور ملاک است کتاب درسی است که در این کتاب درسی سه دسته از مفاهیم جزئی حقیقی گرفته شده‌اند و فقط باید همین موارد را جزئی بگیرید: (۱) اسامی خاص در هر زبان (۲) اسامی همراه با این و آن (۳) اسامی داخل گیومه که گیومه باعث می‌شود به این لفظ اشاره داشته باشد. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱»: کتاب درسی منطق چاپ ۹۷ مفهوم کلی است زیرا افراد و مصداق متعددی را در برمی‌گیرد مثل کتاب من - کتاب شما و ...
- گزینه «۲»: این و آن خودشان کلی هستند وقتی به اسمی اضافه شوند آن اسم را جزئی می‌کنند.
- گزینه «۴»: طبق این کتاب ضمائر شخصی مثل او - من - تو، کلی هستند.
- (لطفی) (پایه دهم - درس سوم - مفهوم و مصداق - مفهوم جزئی و کلی - صفحه ۲۰ و ۲۱)
- ۴- گزینه «۲» - هدف از تعریف کردن، شناساندن مفاهیم و تصورات مجهول برای شنونده است به همین خاطر در بیشتر موارد ارائه مجموعه‌ای از چند نوع مختلف از تعریف به معرفی بهتر آن مفهوم کمک می‌کند. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱»: تصدیقات مجهول به استدلال مربوط می‌شوند نه تعریف.
- گزینه «۲»: ارائه مجموعه‌ای از چند نوع مختلف از تعریف (نه چند نوع تعریف مفهومی مختلف)
- گزینه «۴»: هر دو قسمت گزینه نادرست است. (لطفی) (پایه دهم - درس چهارم - اقسام و شرایط تعریف - ترکیب انواع تعریف با یکدیگر - صفحه ۲۹ و ۳۲)
- ۵- گزینه «۳» - تعریف از طریق ذکر مصادیق در مواردی مناسب است که بتوان به نحوی مصادیق آن مفهوم را به افراد معرفی کرد یعنی مفاهیمی که مصداق واقعی خارجی ندارند دارای تعریف به ذکر مصادیق نیستند مانند مفاهیم دیو، غول، سیمرغ، کوه قاف و ... بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱»: تعریف لغوی مسجد است.
- گزینه «۲»: تعریف مفهومی جیوه است.
- گزینه «۴»: تعریف مفهومی معلم است. (لطفی) (پایه دهم - درس چهارم - اقسام و شرایط تعریف - تعریف از طریق ذکر مصادیق - صفحه ۲۹ و ۳۰)
- ۶- گزینه «۱» - در این تعریف، به تحلیل مفهوم درخت از طریق مفاهیم جسم جاندار و روییدن پرداختیم پس تعریف مفهومی است ولی از نظر شرایط تعریف درست، این تعریف از درخت جامع همه درختان می‌شود ولی مانع ورود بوته‌ها به تعریف درخت نیست. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۲» و «۴»: تعریف ذکر شده تعریف مفهومی است نه لغوی.
- گزینه «۳»: مانع نیست چون بوته‌ها نیز وارد تعریف درخت می‌شوند.
- (لطفی) (پایه دهم - درس چهارم - اقسام و شرایط تعریف - تعریف مفهومی و شرایط تعریف - صفحه ۲۹، ۳۱ و ۳۴)

۷- گزینه «۲» - استدلال استقرایی استدلالی است که در آن، مقدمات از نتیجه حمایت نسبی می‌کنند و استدلال قیاسی، استدلالی است که در آن مقدمات، ضرورتاً نتیجه را به دنبال دارند. در استقرای تعمیمی با مشاهده چند مورد جزئی، حکمی کلی به دست می‌آید. پس نتیجه استقرای تعمیمی همواره کلی است. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: نتیجه قیاس نسبت به مقدمات مخصوصاً مقدمه دوم، جزئی است.

گزینه «۳» و «۴»: استقراء و قیاس ترتیب درست پاسخ است نه برعکس.

(لطفی) (پایه دهم - درس پنجم - اقسام استدلال استقرایی - اقسام استدلال استقرایی تعمیمی - صفحه ۴۱ و ۴۵)

۸- گزینه «۱» - در استقرای تمثیلی هر چه وجوه مشابهت میان دو امر جزئی بیشتر باشد استقرای تمثیلی قوی تر است اما نتیجه آن هیچ‌گاه قطعی نیست. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: استقرای تمثیلی از مقایسه میان دو امر جزئی (نه کلی) در صفت مشابه‌ای میان آن دو به دست می‌آید.

گزینه «۳» و «۴»: استقرای تمثیلی استدلالی ضعیف است و نتایج آن احتمالی است نه قطعی.

(لطفی) (پایه دهم - درس پنجم - اقسام استدلال استقرایی - استقرای تمثیلی - صفحه ۴۱ و ۴۳)

۹- گزینه «۱» - قالب کلی قضایای حملی «الف» و «ب» است می‌باشد. بنابراین عبارت فوق دو قضیه حملی با موضوع یکسان و محمول متفاوت است: هوا سرد است - هوا برقی است. موضوع و محمول در هر دو قضیه مفاهیم کلی هستند. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲» و «۴»: محمول دو مفهوم جداگانه سرد و برقی است نه یک مفهوم مرکب. مفهوم مرکب مثل کتاب درسی - خانه بزرگ و ... این مفاهیم مرکب‌اند. بنابراین محمول واقع شدن دو مفهوم باعث می‌شود دو قضیه داشته باشیم نه یک قضیه.

گزینه «۳»: محمول دو مفهوم متفاوت است و یکسان نیست. (لطفی) (پایه دهم - درس ششم - قضیه حملی - صفحه ۵۵، ۵۶ و ۵۷)

۱۰- گزینه «۳» - قضیه «برخی انسان‌ها باسواد هستند.» قضیه‌ای (۱) حملی است زیرا در آن حکم و قضاوت به صورت قطعی شده نه مشروط (۲) محصوره است زیرا مفهوم موضوع آن (انسان) یک مفهوم کلی است. (۳) موجه است زیرا نسبت محمول به موضوع ایجابی (مثبت) است. (۴) جزئی است زیرا سور برخی به بعضی از افراد و مصادیق موضوع توجه دارد. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: موجه جزئی به مصادیق و افراد موضوع مربوط می‌شود نه مفهوم موضوع.

گزینه «۲»: حملی بودن به حکم و قضاوت قضیه مربوط می‌شود که حکم قطعی است یا مشروط و محصوره به مفهوم موضوع توجه دارد که کلی است نه مصادیق موضوع.

گزینه «۴»: نسبت قضیه که با فعل ربطی جمله مشخص می‌شود فقط موجه یا سالبه بودن قضیه را مشخص می‌کند و کلی یا جزئی بودن قضیه را سور قضیه مشخص می‌کند. (لطفی) (پایه دهم - درس ششم - قضیه حملی - اقسام قضایای حملی، دامنه مصادیق موضوع - صفحه ۵۵، ۵۸ و ۵۹)

۱۱- گزینه «۳» - اگر اطرافیان خود را زیر نظر بگیریم می‌توانیم از لابه‌لای حرف‌هایی که می‌زنند یا رفتارهایی که دارند برخی از ریشه‌های فکری آنان را کشف کنیم و بدانیم که آنها چه عقیده و طرز فکری دارند ... بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»، «۲» و «۴»: تعبیرهای کتاب درسی هستند که عیناً و به صورت مختصر در گزینه‌ها ذکر شده‌اند.

(لطفی) (پایه یازدهم - درس سوم - فلسفه و زندگی - صفحه ۱۹ و ۲۱)

۱۲- گزینه «۲» - انسان‌های در بند نمادی از انسان‌های عادی هستند که اهل تفکر و تعقل نبوده و بر مبنای تقلید از دیگران و عادات روزمره زندگی رفتار می‌کنند چنین افرادی راحتی ماندن در نادانی را بر رنج رسیدن به حقیقت ترجیح می‌دهند. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»، «۳» و «۴»: تعبیرهای کتاب درسی در ضمن تمثیل غار افلاطون و فعالیت بررسی کتاب است.

(لطفی) (پایه یازدهم - درس سوم - فلسفه و زندگی - بررسی - صفحه ۱۹ و ۲۶)

۱۳- گزینه «۴» - در تمدن‌های باستان‌ایی مانند تمدن‌های چین، هند، بین‌النهرین و مصر نیز که پیش از تمدن یونان شکل گرفته‌اند کم و بیش حکمت و فلسفه رواج داشته و آثاری که حکایت از تفکر در مسائل بنیادین هستی داشته باشند به جای مانده است مانند اوپانیشادها که شامل متون هندو است و گاتاما که سروده‌های زرتشت می‌باشد. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: قسمت اول گزینه نادرست است زیرا عبارت ذکر شده فلسفی است نه علمی.

گزینه «۲»: قسمت‌های اول و دوم گزینه نادرست است.

گزینه «۳»: قسمت‌های دوم و چهارم گزینه نادرست است زیرا عبارت نقل شده از اوپانیشادها است که به تمدن هند باستان مربوط می‌شود نه

ایران باستان. (لطفی) (پایه یازدهم - درس چهارم - آغاز تاریخی فلسفه - مقدمه و تفکر در عبارات - صفحه ۲۸، ۲۹ و ۳۰)

- ۱۴- گزینه «۳» - افلاطون نشان می‌دهد که سقراط عمر خود را مصروف اصلاح جامعه و شناساندن افکار مغالطه‌آمیز سوفیست‌ها کرد و با هر کسی که به او گوش می‌داد، مسائل اساسی خداشناسی، اخلاق، سیاست و اجتماع را در میان می‌گذاشت. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱» و «۲»: به گفته افلاطون شاگرد سقراط، سقراط عمر خود را مصروف اصلاح جامعه و شناساندن افکار مغالطه‌آمیز سوفیست‌ها کرد.
- گزینه «۴»: قسمت دوم گزینه ناقص است و مسائل اساسی سیاست و اجتماع را نیاورده است. قسمت سوم هم: جوانان و بزرگسالان با یکدیگر درست است. (لطفی) (پایه یازدهم - درس پنجم - زندگی بر اساس اندیشه - مقدمه - صفحه ۳۶ و ۳۷)
- ۱۵- گزینه «۲» - معنا و مفهوم معرفت و شناخت، روشن است و نیازی به تعریف ندارد و اگر ابهامی هم از جهت کلمه و لغت باشد حداکثر با بیان معادلی (تعریف لغوی) ابهام رفع می‌شود مثلاً می‌گوییم معرفت همان دانستن و آگاهی نسبت به چیزی است. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱» و «۳»: مفهوم معرفت و شناخت روشن است نه بدیهی - مفاهیم بدیهی مانند مفاهیم عقلی فلسفی مثل وحدت و کثرت - وجود و ماهیت که این مفاهیم بسیط بوده و تعریف‌پذیر نیستند.
- گزینه «۴»: مفهوم معرفت و شناخت تعریف‌پذیر به تعریف لغوی است و مثالی هم که در کتاب درسی آمده است تعریف لغوی مفهوم معرفت و شناخت است. (لطفی) (پایه یازدهم - درس ششم - امکان شناخت - چیستی معرفت - صفحه ۴۴ و ۴۶)
- ۱۶- گزینه «۲» - فارابی، فیلسوف بزرگ مسلمان به نسبت میان وجود و ماهیت توجه ویژه‌ای کرد و در تمایز میان این دو مفهوم نکاتی را مطرح نمود، ابن‌سینا دیگر فیلسوف مسلمان، راه فارابی را ادامه داد. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱»: وقتی می‌گوییم هستی و چیستی (وجود و ماهیت) دو جنبه یک چیزند به این معنا نیست که آن‌ها دو جزء از یک چیزند که با هم ترکیب یا جمع شده‌اند... بنابراین تنها مثالی که به درستی نحوه دو جنبه یک چیز بودن هستی و چیستی را نشان می‌دهد در این مثال‌ها، پدر بودن و پسر بودن یک فرد است یعنی یک فرد نسبت به یکی پدر است و نسبت به یکی دیگر پسر.
- گزینه «۳» و «۴»: ابن‌سینا راه فارابی را در این بحث ادامه داد. (لطفی) (پایه دوازدهم - درس اول - هستی و چیستی - قدم سوم - صفحه ۲ و ۴)
- ۱۷- گزینه «۱» - رابطه ماهیت ممکن الوجود با وجود رابطه امکانی است یعنی هم می‌تواند باشد و هم می‌تواند نباشد (سلب دو ضرورت از آن می‌شود: ضرورت وجود و بودن و ضرورت عدم و نبودن). بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۲» و «۳» و «۴»: تعبیرهای کتاب درسی هستند. (لطفی) (فلسفه دوازدهم - درس دوم: جهان ممکنات - تحلیل و تبیین - صفحه ۸ و ۱۱)
- ۱۸- گزینه «۳» - یکی از کهن‌ترین مسائل فلسفی مسأله علت و معلول است که به رابطه وجودی علت و معلول مربوط می‌شود و کلمه چرا در ذهن بازتابی از همین رابطه است. بررسی گزینه‌های دیگر:
- گزینه «۱» و «۲»: جبر و اختیار کهن‌ترین مسأله علم کلام است.
- گزینه «۴»: چگونگی مفهومی علمی است نه فلسفی - از نظر ابن‌سینا به دنبال هم آمدن دو حادثه از طریق حس و تجربه درک می‌شود ولی این به معنای علیت نیست و درک علیت کار عقل است.
- (لطفی) (پایه دوازدهم - درس سوم - جهان علی و معلولی - رابطه علیت، دیدگاه فلاسفه مسلمان - صفحه ۱۳، ۱۴، ۱۷ و ۱۸)
- ۱۹- گزینه «۳» - اتم‌های دموکریتوس ذرات ریز تجزیه‌ناپذیر و غیرقابل تقسیم هستند. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱»، «۲» و «۴»: تعبیرهای کتاب درسی در مورد عقیده دموکریتوس در مورد ماده اولیه پیدایش جهان و نحوه پیدایش جهان می‌باشد.
- (لطفی) (پایه دوازدهم - درس چهارم - کدام تصویر از جهان - مقدمه بحث - صفحه ۲۱)
- ۲۰- گزینه «۲» - اتفاق به معنای دوم نیز از نظر بسیاری از فلاسفه از جمله ابن‌سینا و ملاصدرا و علامه طباطبایی و برخی فیلسوفان اروپایی امکان‌پذیر نیست. (به صورت مطلق و کلی نیاورده است: در مورد فلاسفه مسلمان از لفظ بسیاری و در مورد فلاسفه اروپایی از لفظ برخی استفاده نموده است) بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱»: معنای چهارم اتفاق را فلاسفه می‌پذیرند چون در ارتباط با اصل علیت است و تعارضی با آن ندارد.
- گزینه «۳»: فلاسفه مسلمان چون همگی به علت العلل (خداوند) باور دارند معنای سوم اتفاق را نمی‌پذیرند.
- گزینه «۴»: فیلسوفی یافت نمی‌شود که به طور صریح و روشن با معنای اول اتفاق موافق باشد. همه فیلسوفان چنین اتفاقی را انکار می‌کنند.
- (لطفی) (پایه دوازدهم - درس چهارم - کدام تصویر از جهان؟ - بررسی معانی اتفاق - صفحه ۲۱، ۲۴، ۲۵ و ۲۶)